

СТАНОВИЩЕ

**върху дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен
„доктор“**

Автор на дисертационния труд: Калина Красиминова Тилко

Тема на дисертационния труд: Културните събития като двигател на местното туристическо развитие: ефекти, свързани с обявяването на Пловдив за Европейска столица на културата 2019

Професионално направление/ докторска програма: 4.4. Науки за земята (География на рекреацията и туризма)

Научен ръководител: доц. д-р Елка Димитрова Дограмаджиева

Научно звено: Катедра „География на туризма“, Геолого-географски факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Член на научното жури, изготвил становището: доц. д-р Елена Симеонова Петкова, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Геолого-географски факултет, Катедра „География на туризма“

Основание за изготвяне на становището: Заповед на Ректора на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ №РД 38-457/ 19.07.2024 г.

Становището е изготвено в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

Данни за дисертанта:

Калина Тилко е придобила бакалавърска степен по Туризм от ШУ „Еп. Константин Преславски“. Впоследствие, тя е получила магистърска степен по Бизнес администрация от Нов български университет. Нейният професионален опит ѝ е дал възможност да придобие подходящи компетенции, така че да се насочи към разработване на научно изследване по темата на настоящата дисертация в областта на туризма. От 2020 г. Калина Тилко е редовен докторант в СУ „Св. Климент Охридски“.

Обща характеристика на дисертационния труд:

Дисертацията адресира темата за влиянието на културните събития върху местното туристическо развитие. Във фокуса на дисертацията са ефектите от обявяването на Пловдив за Европейска столица на културата (ЕСК) през 2019 г. Проследена е хронологично реализацията на ЕСК в Пловдив. Направен е също преглед на ефектите от инициативата ЕСК в други дестинации. Ефектите на ЕСК Пловдив 2019 върху местното туристическо развитие са оценени както въз основа на вторични източници на информация, така и чрез собствено проучване на мнението на заинтересовани страни. Получените резултати са сравнени с тези от други проучвания.

Актуалност и значимост на разработвания в дисертационния труд проблем:

Актуалността на темата на дисертационния труд се обуславя от нуждата от цялостно проучване на ефектите от инициативата ЕСК на ЕС върху туристическото развитие в контекста на Пловдив. Дисертантката е извела основните обстоятелства за тази необходимост, а именно: скорошното домакинство на титлата и утвърдената

практика на изследване на влиянията в туризма по време на или след провеждането на мащабни събития. За значимостта на разработвания в дисертацията проблем свидетелства нарастващата мотивация на градовете и регионите да кандидатстват и реализират домакинство на инициативата ЕСК, поради асоциирането ѝ с преобладаващи положителни ефекти за града-домакин. Тъй като успехът на инициативата зависи от подкрепата на местното население и на сътрудничеството между различните групи заинтересовани страни се обособява необходимост от задълбочено проучване на нагласите и възприятията на заинтересованите страни за влиянията на ЕСК.

Оценка на структурата на дисертацията:

Дисертационният труд е в обем от 237 страници. В структурно отношение дисертационният труд включва титулна страница, съдържание, списъци на таблиците и фигурите в текста, увод, пет глави, заключителна част, библиографска справка и 9 приложения. Дисертационният труд съдържа 36 фигури и 20 таблици. Списъкът на използваната литература обхваща 225 литературни и информационни източника, 100 на кирилица и 125 на латиница. Използваните източници са конкретно свързани с разработваната тематика и са цитирани на подходящите места в текста.

Структурата на дисертацията е добре балансирана като всяка от петте глави има важно значение за цялостното изследване. Включените компоненти (части) са подредени в логическа последователност, която отразява вижданията на авторката и спомага за постигане на поставените цели. Основните компоненти на дисертационния труд са свързани с общата тематика на разработката и в своята съвкупност обособяват единно и цялостно научно изследване, подчинено на общи тема и цел. Това впечатление се потвърждава от самото съдържание, както и от изложението на дисертационния труд.

Преглед на съдържанието на дисертацията:

Съдържанието на дисертационния труд е подчинено на общата тематика и поставената цел, като липсват отклонения от темата в изложението на текста.

В увода е разкрита актуалността на разглежданата тематика. Точно и ясно са формулирани основна цел и подцели на проучването. Структурирани са по смисъл и значение задачите, които дисертантката е трябвало да изпълни в процеса на работата си по дисертацията за постигането на поставените цели. Формулирани са изследователски въпроси, на които се търси отговор чрез проучването. Посочени са обекта и предмета на изследването. Определени са неговите ограничения, както и използваните методи.

Първа глава се отличава с теоретичен характер. В нея е представен литературен обзор на постановките за инициативата ЕСК, местното туристическо развитие и участниците в него, както и за основните понятия, свързани с тях, а именно: културен, събитиен и фестивален туризъм, културни събития, мегасъбития и фестивализация.

Следващата втора глава представя както преглед на проучванията на ефектите от инициативата ЕСК в други дестинации, така и собствената методика на изследване. В този смисъл тя се отличава с обзорен и методически характер. В обзорната част е направен преглед на проучвания на други учени, които са разграничени на: анализ на кандидатури, проучвания, осъществени преди, по време на и след годината на титлата, проучвания на няколко етапа и проучвания на няколко домакинства. В методическата част е представен модела на собственото проучване на авторката на дисертацията, описани са източниците на първична и вторична данни, разгледани са използваните методи за обработка и анализ на информация и са посочени трудностите на изследването.

В трета глава се проследява реализацията на инициативата ЕСК в Пловдив. Последователно са разгледани предисторията на инициативата в Пловдив и етапите на: кандидатстване и спечелване на титлата, подготовката на годината за домакинството, провеждане на годината на домакинството и последващ период след домакинство.

Четвърта глава е посветена на анализ на ефектите от ЕСК Пловдив 2019 върху местното туристическо развитие, изготвен на основата на вторични източници на информация. Анализирани са както данни от планови документи на общинско ниво, така и данни от официалната статистика. Анализирана е информацията по отношение на туристическото предлагане, туристическото търсене и ефективността на настанителната база. Данните за Пловдив са сравнени с данни за конкурентни дестинации в страната, а именно водещи дестинации за културен и събитийен туризъм, с цел да се установи дали ЕСК е провокирала съществена промяна в туристическото развитие на Пловдив в сравнение с конкурентни дестинации, които не са домакини на инициативата.

В пета глава са разгледани ефектите от инициативата ЕСК Пловдив 2019 върху местното туристическо развитие въз основа на проучване на мнението на заинтересованите страни. Разкрити са общите нагласи и възприятия на заинтересованите към развитието на туризма в Пловдив и към домакинството на ЕСК. Последователно са анализирани гледните точки на заинтересованите страни по въпросите на ефектите и въздействието на ЕСК върху: туристическото предлагане, туристическото търсене и поведение, утвърждаването на Пловдив като дестинация за културен туризъм, местната среда (включително културна, икономическа, социална и градска среда) и взаимодействието между участниците в местното туристическо развитие.

В заклучението са формулирани и представени обобщения и изводи, които кореспондират с цялостната тематика на представеното изследване в разработката.

Степен на познаване на състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал:

Дисертантката е подбрала подходящи литературни и информационни източници, свързани с темата на дисертационния труд. Тя умело интерпретира и анализира въпросите, които имат отношение към проучваната тематика. От представеното проучване ясно проличават знанията на автора относно изследваните проблеми на въздействието на инициативата ЕСК върху местното туристическо развитие.

Съответствие на избраната методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд с постигнатите резултати и приноси:

Дисертантката е изпълнила поставените в дисертационния труд цели и задачи. Поставените цели и задачи съответстват на постигнатите научни приноси. Използваните методи на изследване са подходящи за постигане на резултатите от дисертационния труд. Те позволяват задълбочено интерпретиране на информацията, така че да бъдат изготвени цялостен анализ и точни оценки на проблемите по разглежданата тематика.

Оценка на научните и научноприложните приноси на дисертационния труд:

Калина Тилко е обособила и формулирала три конкретни научни и научно-приложни приноси на своя дисертационен труд по следния начин: „1) Предложени са два собствени работещи модела (за проучване на влиянието на мащабни културни инициативи върху местното туристическо развитие и за изследване на нагласите и възприятията на заинтересованите страни към различни аспекти от развитието)...“. 2) „Доказано е по емпиричен път, че възприятията на участниците в организацията на инициативата“...“се различават от възприятията на останалите представители на местната общност по отношение на някои аспекти от туристическото развитие и най-общо са малко по-положителни...“. 3) „За първи път в контекста на Пловдив е извършена комплексна оценка на ефектите от реализацията на ЕСК и резултатите са съпоставени с резултати за въздействието на инициативата в други дестинации...“.

Считам, че приносите имат важно значение както за последващи научни изследвания относно въздействието на инициативата ЕСК върху местното туристическо развитие, така и за практиката при управление на туризма на териториално ниво.

Данни за автореферата:

Авторефератът точно и синтезирано, в обобщен вид представя структурата и съдържанието на дисертационния труд. Посочени са най-важните моменти и постигнати резултати от цялостното научно изследване, представено в дисертационния труд.

Преценка на публикациите по дисертационния труд:

Калина Тилко е представила две самостоятелни публикации по темата на дисертационния труд. Те са публикувани в научни издания с научно рецензиране.

Мнения, препоръки и бележки:

Като пропуск може да се посочи, че в увода накратко е описан обхвата на шест глави, а самата дисертация съдържа само пет глави. Тази незначителна бележка не намалява стойността на предложения труд. Петте глави в своята съвкупност представляват едно завършено цялостно проучване по въпросите на изследваната тематика. Като препоръка към авторката с оглед на нейните знания и способности, бих предложила да продължи да извършва териториални изследвания, свързани с оценка на въздействията на културни и други събития върху местното туристическо развитие.

Цялостното ми впечатление от дисертационния труд е, че той представлява научна разработка по актуална и значима тема, както за научните среди, така и за практиката в сферата на туризма. Чрез своя труд дисертантката демонстрира задълбочени познания в областта на разглежданата тематика. Изложението е предадено на ясен и разбираем научен език и стил. Авторката показва отлични способности за извършване на задълбочени научни изследвания и анализи. В своя труд дисертантката по подходящ начин е използвала научен подход и инструментариум за извършване на едно цялостно и завършено, самостоятелно научно изследване. Тя умело и с вещина интерпретира и анализира сложните въпроси, свързани с влиянието на инициативата ЕСК върху местното туристическо развитие. Разглежданите въпроси допълват и разширяват познанията в областта на туризма във връзка с инициативата ЕСК. Дисертантката успешно е изпълнила формулираните в дисертационния труд цел и задачи, като по този начин е постигнала и реализирала съществени научни приноси.

Заклучение:

В заключение, Калина Тилко отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Софийски университет „Св. Климент Охридски“ за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в професионално направление 4.4. „Науки за земята (География на рекреацията и туризма)“ за своя дисертационен труд на тема: Културните събития като двигател на местното туристическо развитие: ефекти, свързани с обявяването на Пловдив за Европейска столица на културата 2019. Отговаря на минималните национални изисквания. Притежава необходимия брой публикации по темата на дисертацията. Кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способност за провеждане на самостоятелни научни изследвания. Разкрити са умения за добра интерпретация и задълбочен анализ на проблемите по изследваната тематика. Постигнати са научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален и ценен принос в науката.

С оглед на посочените в настоящото становище аргументи убедено и ясно заявявам своята положителна оценка на представения дисертационен труд и предлагам Научното жури да присъди образователна и научна степен „Доктор“ на Калина Тилко.

Дата:

9.10.2024 г.

Член на журито:

/доц. д-р Е. Петкова/